روزنامه همدلی

روزنامه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران

شنبه ۲۶ خرداد ۱۴۰۳ _ ۸ذیحجه ۱۴۴۵_ ۱۵ ژوئن ۲۰۲۴- شماره ۲۴۳۷ _ سال نهم
۸صفحه _ قیمت ۱۰۰۰۰ تومان _ ضریب کیفی ۶۱۴

t.me/HamdeliNews newspaper.hamdeli@gmail.com hamdelidaily.ir

صاحب امتیار , مدیر مسئول: ولی‌الله شجاع‌پوریان سردبیر: جلال خوش چهره

مدیر هنری: امین مریخی چاپ: صمیم ۲- ۶۵۵۸۶۸۰۱ - ۰۲۱ توزیع: نشر گستر امروز ۰۲۱۶۱۹۳۳۰۰۰

تهران- خیابان مطهری- نرسیده به تقاطع سهروردی- خیابان سنندج
خیابان زاهدان- پلاک ۸- واحد ۲- تلفکس: ۰۲۱۸۸۸۳۹۴۵۱ - ۰۲۱۸۸۸۴۹۸۴۳

یادداشت

سازوکار روشنفکری در دوران مدرن

جهانگیر ایزدپناه
فعال اجتماعی

کار روشنفکری را نمی‌بایست تنها در زمینه اجتماعی سیاسی و آزادی‌های سیاسی و... خلاصه نمود. تئوری تکامل داروین و اعلام گردش زمین به دور خورشید توسط گالیله و... که در واقع اقدام و کشفیاتی بود در راه حقایق چرخه طبیعت و زیست شناسی، هم در چارچوب کار روشنفکری است، زیرا بافته‌های ذهنی و جزمی و مطلق گرای رایج زمانه را به چالش کشاندند و حقایق نوینی را عرضه داشتند و بینش وتجرب و مشاهدات علمی را جایگزین بافته‌های ذهنی و ناصواب گذشته نمودند و تحول نوینی در افکار انسان‌ها ایجاد کردند و جزمیات قرون وسطایی را به چالش کشیدند. و به تدریج عصر نوینی را رقم زدند. رسالت روشنفکر را نباید در رد ونفی خلاصه کرد. رد و نفی بدون ارائه رهنمون و جایگزین مناسب نوعی نق زدن است. روشنفکر ضمن برشمردن کاستی‌ها و رد ونفی یک امر بایستی این توانایی را داشته باشد که جایگزینی سازنده تر وپیشرو و مترقی تر ارائه دهد تا تحولاتی مثبت در چارچوب خردجمعی صورت گیرد و خردجمعی مبنای کار گردد. خود روشنفکر مجری امور یا سیاسی کار سازمان یافته نیست اما با دیده تیزبین خود کاستی‌ها و ناروایی ها را درمی‌یابد و بیان می‌کند، با مردم در میان می‌گذارد و به مردم آگاهی و دانایی میبخشد. فرهنگ‌سازی و دانش افزایی می‌کند. جزمیات موانع ترقی جامعه را به مهمیز می‌کشد و زمینه اجتماعی را برای اصلاح امور یا تغییر و دگرگونی وضع موجود مهیا می‌سازد. لازم است که روشنفکر بر رسالت خود استوار باشد اما در عین حال به هیچ وجه خود را دانای مطلق و بی نیاز از تبادل نظر و آموختن و ارتباط با مردم جامعه خود و جهان پیرامونی نپندارد. تابع تبلیغات و روایات رسمی و غیرنقادانه نگردد واز توانایی بررسی و تحقیق مستقل و تجزیه وتحلیل برخوردار باشد. در لابلای نظرهای مختلف در مورد رسالت روشنفکران می‌توان به نکات یا سرلوحه مشترکی نظیر اهمیت تعلیم و تربیت و تلاش برای آغازیدن تفکر در جوامع بشری اشاره کرد که در کلام ولتر چنین آمده‌اند: «کتاب ها بر عالم و لااقل براقوامی که خواندن و نوشتن می‌دانند حکومت می‌کند... هیچ چیز مثل تعلیم و تربیت آزادکننده نیست... اگر قومی به تفکر آغاز کند نمی‌توان آن را متوقف کرد.» این یک واقعیتی است که تاثیرگذاری و هنر روشنفکران متفاوت از سیاستمداران و احزاب سیاسی است اما به طریقی دیگر در خدمت ترقی جوامع است. نویسندگانی نظیر تولستوی سروکاری با احزاب و سازمان‌های سیاسی روسیه نداشتند اما توصیفی که تولستوی در آثار خود از زندگی مردم روسیه و ظلم و ستم های حاکمان روسیه می‌دهد به طور قطع زمینه‌ساز انقلاب‌های بعدی روسیه بود. زنده یاد محمد قاضی یک جمله زیبا بدین مضمون دارد که کار ما نویسندگان فروریختن ساختار حکومت‌ها نیست اما همانند جریان آب پی دیوار حاکمیت‌های مستبد را چنان نمناک و سست می‌کنیم که با کوچک‌ترین فشاری از جانب مردم و نیروهای سیاسی فرو ریزد. یا به تعبیری روشنفکران یا اهل علم و ادب زمینه اجتماعی ریزش دیوار یا ساختار حاکمیت‌های استبدادی را مهیا می‌سازند. این همان ترویج آغازیدن تفکر و فرهنگ و اندیشه سازی است که بدین وسیله مردم بیاموزند و با عقل و خرد و مشارکت جمعی راه ترقی را رقم زنند. طنز و طنازی هم کاری روشنفکرانه است زیرا طنز لبخند یا بهتر است بگوییم نیشخندی است از جنس اندیشه و تفکر و بیان شوخگین کاستی‌ها و خواسته‌های اجتماعی. طنز هنر ظریف بیان کاستی‌ها و مطالبات اجتماعی است. و طناز نقش یک دلقک اجتماعی را دارد. دلقک نه به معنای تحقیرآمیز آن بلکه به معنای هنر بیان شوخی آمیز نقایص و عیوب که در کلام جدی بیانش یا مواخذه دارد یا اثرگذاری هنرمندانه‌ای همانند طنز را ندارد. طنز نقشی همچون شعر و موسیقی دارد که وقتی کلام عادی از توان تأثیر بازمی‌ماند یا کمتر امکان گفتنش هست. طنز با نرمه تیغ اصلاحگرش میدانداری می‌کند.

تاریخ روشنگری به درازنای تاریخ جامعه بشری است. با برداشتی ساده‌انگارانه روشنگری و روشنفکری را به دوران خاصی محدود نکنیم. درست است که بنا به رشد ایده‌ها و فلسفه، علم و صنعت در اروپا اندیشمندان اروپایی در نظم و انسجام بخشی به دانش‌ها و شرح و تفسیر پدیده‌ها و ابداع اصطلاحاتی نوین نظیر روشنفکر پیشدست و مقدم بوده‌اند اما این به معنی این نیست که پدیده روشنفکری و روشنگری مختص اروپا بوده یا اگر در اروپا به منصه ظهور نمی‌رسید چنین قشری وجود نمی‌داشت یا به مرحله کنونی نمی‌رسید. وجود پدیده‌ها مقدم تر و پیشتر از نامگذاری و تئوریزه کردن و بحث پیرامون آنهاست. وجود یا پدیده همیشه پیش از تعاریف آن و انسجام بخشی و بحث و پرداختن یا اصطلاح سازی برای آن وجود دارد. به قول شاعر: «ذره‌ها پیوسته شد با ذره‌ها / تا پدید آمد همه ارض و سما / تا که ما آن جمله را بشناختیم / بهر هر یک اسم و معنا ساختیم.»

گوناگون

مغز دانه‌ها چه فوایدی برای سلامت دارند؟

مغزهای آجیلی سرشار از مواد مغذی برای سلامتی هستند و مصرف روزانه آن به مقدار کم توصیه می‌شود. آجیل و مغزها، گنجینه‌ای از فواید برای سلامتی هستند و مصرف منظم آن می‌تواند به ارتقاء سلامت جسمی و روحی در جنبه‌های مختلف مانند «سلامت قلب»، «کنترل وزن»، «سلامت مغز»، «دیابت»، «پیشگیری از سرطان»، «تقویت سیستم ایمنی»، «بهبود خلق‌خو» و «سلامت پوست و مو» کمک کند. مصرف آجیل به کاهش کلسترول کمک می‌کند. آجیل و مغزها سرشار از چربی‌های غیراشباع هستند که می‌توانند به کاهش کلسترول بد (LDL) و افزایش کلسترول خوب(HDL) کمک کنند. این امر به نوبه خود خطر ابتلا به بیماری‌های قلبی را کاهش می‌دهد. همچنین برخی از آجیل‌ها مانند پسته، بادام و گردو حاوی مقادیر قابل توجهی منیزیم هستند. منیزیم به شل‌شدن رگ‌های خونی کمک می‌کند و در نتیجه به تنظیم فشار خون یاری می‌رساند.ایجاد حس سیری از دیگر موارد استفاده از آجیل و مغزها است. آجیل و مغزها به دلیل داشتن فیبر و پروتئین می‌توانند احساس سیری ایجاد کنند و به این ترتیب به کنترل اشتها و کاهش کالری دریافتی کمک می‌کنند. برخی از مطالعات نشان می‌دهند مصرف آجیل و مغزها می‌تواند به افزایش متابولیسم و سوزاندن بیشتر کالری در بدن کمک کند. سلامت مغز از دیگر موارد استفاده از آجیل است. مغزها منبع عالی اسیدهای چرب امگا ۳ و DHA هستند که برای عملکرد صحیح مغز و سلول‌های عصبی ضروری‌اند. مصرف این چربی‌ها به تقویت حافظه، تمرکز و قدرت یادگیری کمک می‌کند. همچنین مطالعات نشان داده‌اند مصرف منظم آجیل و مغزها می‌تواند از بروز بیماری‌های neurodegenerative مانند آلزایمر و زوال عقل جلوگیری کند.همچنین برخی از مطالعات نشان داده‌اند که مصرف آجیل و مغزها می‌تواند به تنظیم قند خون و کاهش خطر ابتلا به دیابت نوع ۲ کمک کند. آجیل و مغزها حاوی آنتی‌اکسیدان‌هایی هستند که می‌توانند به محافظت از سلول‌های بدن در برابر آسیب ناشی از رادیکال‌های آزاد کمک کنند. رادیکال‌های آزاد با ایجاد جهش در DNA می‌توانند منجر به سرطان شوند. آجیل و مغزها منابع غنی از انواع ویتامین‌ها و مواد معدنی ضروری مانند ویتامین E، منیزیم، آهن، کلسیم، فسفر، پتاسیم و روی هستند. کمبود هر یک از این مواد مغذی می‌تواند منجر به بروز مشکلات سلامتی شود. مصرف منظم آجیل و مغزها به تامین نیاز بدن به این مواد مغذی و پیشگیری از کمبود آن‌ها کمک می‌کند. بنابر اعلام دفتر بهبود تغذیه و جامعه وزارت بهداشت، تقویت سیستم ایمنی از دیگر موارد استفاده از آجیل است؛ آنتی‌اکسیدان‌های موجود در آجیل و مغزها به تقویت سیستم ایمنی بدن و مبارزه با عفونت‌ها کمک می‌کنند. برخی از مطالعات نشان داده‌اند که مصرف آجیل و مغزها می‌تواند به بهبود خلق و خو و کاهش علائم افسردگی کمک کند. در زمینه سلامت پوست و مو نیز ویتامین‌ها و مواد معدنی موجود در آجیل و مغزها به حفظ سلامت پوست و مو و جلوگیری از ریزش مو کمک می‌کنند. برای دریافت بیشترین فواید باید آجیل و مغزها را به صورت خام یا بو داده بدون نمک و روغن، مصرف کرد. همچنین از مصرف بیش از حد آجیل و مغزها خودداری کرد، چرا که آجیل‌ها کالری بالایی دارند.

با همین واژه‌ها معمولی

خوانش دفتر شعر «خورشید حجم» منصور خورشیدی

از چه رو می‌ریزد در من این آبی از پس ابرها

فیض شریفی
منتقد و پژوهشگر ادبیات

حنیف، فرزند شهیر و شاعر فرهومند منصور، دوست دارد که عنوان های پر اغراق و پرطمطراق بر کتاب‌های خود بگذارد. پیش از این حنیف خورشیدی، عنوانی بر شعرهای یدالله رؤیایی نهاده بود به نام «گلادیاتور». این عنوان بی مسما نبود چون یدالله رؤیایی جایزه گلادیاتور را در فرانسه کسب کرده بود اما «گلادیاتور» ما را به سمت افسانه‌ها و اساطیر یونان باستان می‌برد.

در کتاب «خورشید حجم» هم این عنوان، یدالله رؤیایی را ماه می‌کند و زیر پوشش منصور خورشیدی می‌برد، هرچند در اینجا «خورشید» ایهام می‌گیرد. باری حنیف در پیشانی کتاب پلاکاردی گنجانده است که: «تفکر شاعران آوانگارد پشتوانه غنی دارد و مرز جست و جوهای غیر اصیل و تکراری را درهم می‌ریزد. رسالتی را که در غنی کردن زبان با خود دارد تا آخر ادامه می‌دهد. در شعر مدرن علامت‌ها و نشانه‌هایی وجود دارد تا یک موقعیت در موقعیتی دیگر خلق شود و پیش زمینه‌ای باشد برای درک و دریافت سرعت و حرکت در بعد سوم.» این سؤال را بارها از یدالله رویایی پرسیده‌ام که «اصول شاعران شعر حجم»را برای ما واشکافی کن و بفرما که مطلب زیرین یعنی چه؟: «امروز می‌بینیم که تمایلات حجمی، یعنی جاه طلبی در خلق تصویر و دلبستگی به ساختار زبانی شعر، دارد خط مشترک شاعرانی می‌شود که برخاسته‌اند و ذهن بلندپرواز دارند، چون خود رسیدن به تکنیک حجم، ذهن را بلند پرواز می‌کند. اگر آن شعرها ماندگار میشوند، یکی از علت هایش این است که از اصولی برخاسته‌اند که آن اصول نگرشی چند بعدی دارند. لذا در طول زمان خاصی متوقف نمی‌شوند.

چون دو بعد دیگری که آن را نگرش می‌سازند و در آفرینش آن قطعه شعر سهم دارند، یعنی عرض و ارتفاع (عمق)، آن شعر را از ایستایی نجات می‌دهد ... مخصوصاً من از آن ستاره (*) که گذاشته‌ام بر سخنان رؤیایی حرف دارم.

درباره‌ی این سطر آخر حنیف خورشیدی هم: «تا یک موقعیت در موقعیتی دیگر خلق شود و پیش‌زمینه‌ای باشد برای درک و دریافت سرعت و حرکت در بعد سوم حرف» هم حرف دارم که اگر رؤیایی و شاگردان او: منصور خورشیدی، دوست عزیز سفر کرده و فیروزه میزانی، علی مومنی و حتا محمد مختاری کوچ کرده می‌دانند و می توانند، مطلب یدالله رؤیایی و حنیف خورشیدی را به ما هم بفهمانند. حنیف خورشیدی در ادامه مبحث خود «آبی ناگهان» منصور را حادثه‌ای می‌داند که در فضایی ذهنی ایجاد شده است، همان گونه که در فضای سپید سطرها سر درمی‌آورد و خلق حادثه می‌کند: «آب ناگهان تکانم می‌دهد/ دهان روز، هنوز بی طلوع تو بسته مانده است /از چه رو می‌ریزد در من این آبی از پس ابرها»

منصور خورشیدی بند نخست را در بند دوم حلول می‌دهد تا به قول حنیف موقعیتی دیگر در موقعیت شعر ایجاد کند. او رابطه واژگان را در متن اداره می‌کند و معماری زبان در ساختمان شعر ایجاد می‌کند ... در اینجا، حجم، شعر فرم می‌شود. وقتی شعر به فرم می‌رسد و آینگی ایجاد میشود، تصویر یعنی توسعه خیال و پرواز به سمت ماوراء کلمه و خلق فضا پرواز می‌کند و شکل می‌گیرد و معانی تازه و شعله‌ای در شعر درمی‌گیرد: «شکل افق دارد آغوش لاله‌ها/ نه اینجا، هر جا رابطه‌ای با دشت پر لاله می‌شود /من لال می شوم.» (همان جا، ص، ۴۸)

در اینجا با نظریه یاکوبسن هم افق می‌شویم که: «دگرگونی صورت کلام، درونمایه آن را نیز دگرگون می‌کند. نگاه شاعر و مراحلی را که در عالم معنا و صورت درمی‌نوردد نیز دارای ارزش و اهمیت خواهد شد. منصور خورشیدی، دریایی های رؤیایی را دور می زند، او دریا لمس می‌کند و در دریا غرق می‌شود: «او از هزار خم موج روی دوایر آب /خواب سیلاب های درهم می‌بیند کنار جنبشی از هوا / وقتی پرتوهای نور در صحنه‌های رقص فضا سرگردان صدا می شود.»

«با موج‌ها هجوم هجاها» آغاز می‌شود و دریافت کلام از نگاه به ذهن و از ذهن به زبان، با نیم نگاهی ساده موج می‌خورد. شعر منصور خورشیدی، چون بلوری چند وجهی است. او با یاری گرفتن از متناقض نما و استعاره‌های حسآمیزانه و تشخیص، ترکیب‌های نوینی ایجاد می‌کند. «پشت حصار هر روزه، سمت جنون تن، غنیمت وقت، موسم گناه، مشتاق مشایعت خویشم، پیشانی نور، فرصت عبور، هم تبار باد، روی قاعده ماه، حلقه‌ای از تمام آبیها، حسرت ثانیه‌های ندیدن، لحن لطیف زخم، آتش انگشت‌های هیچ، سکته مهتاب، بغض کبود عصر ...»

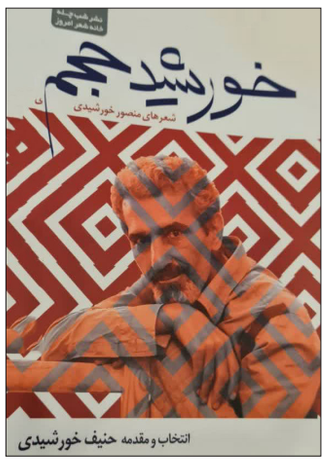

یدالله رؤیایی بر این مطلب مشعر بود که شاعر باید دو سطر ترکیب را از هم جدا کند و مثلا به جای (بازوان تابستان) بگوید: «وقتی بازوانت را می‌گشایی تابستان مستقر می‌شود.» تا حرکت شعر بیشتر شود. شاعر نتوانست این نظر را در شعرهای «لبریخته ها» جا بیندازد که آیا وقتی شاعر نخواهد از ترکیب‌های تصویری بگریزد چگونه می‌تواند گاهی تصویر را مثل شعر «هوش وقت» منصور خورشیدی ایستا کند و فشردگی شعر را به توقیع مؤکد کند؟ «هوای وقت سپید است و هوش ساده ورق می‌خورد /کنار ماه خزنده تا بغض کبود عصر /لحن نسیم و هنگامه‌ی باران می‌گیرد/ عصاره‌ی دردی در دهان سکوت میریزد.» (همان جا، ص، ۱۴۵)

شاعر فرمی وزین و انداموارہ میسازد، به «سپیده، ماه خزنده، لحن نسیم و باران و عصاره درد و دهان سکوت» نگاه کنید تا «بغض کبود عصر» به شعله بنشینند. فاصله نگاه شاعر زیاد نیست، او از بیرون به درون می‌رود و در خود لرد می‌بندد و به یک اشراقی درونی محزون مبتلا می‌شود. علی جهانگیری مقدمه دومی به نام «خلوت کلمه» نوشته است و سید حمید شریف نیا نیز پیشگفتار سومی با عنوانی به نام «خلق موقعیت در پیکره زبان» اجرا کرده است. شریف نیا می‌نویسد: «از این دست نمای زاویه دار و تکثر نگاه جنون آمیز است که موجب تبلور حجم‌های ذهنی می‌شود و آنچه اسپاسمان شعر منصور خورشیدی را می‌سازد تفرد و یگانگی و نهایتاً کشف اضلاع زبان است: «از بازی ستاره و باران رعشه که در پلک می‌افتد/ فاصله از نگاه تو پر میشود.» (همان جا، ص ۲۴) با حجم کاری داشته باشیم یا نداشته باشیم اما شعرهای منصور خورشیدی زیباست.

یادداشت

بازگشت به زمین سیاست به واسطه‌ی خودانتقادی تعامل

محمدحسن علایی
جامعه‌شناس

اینجا ایران است و دموکراسی برای ما گران تمام می شود؛ اما توجه داشته باشیم، خواست عاجل آن نه تنها به ثمر نمی‌نشیند که ما را چندین و چند گام به عقب می‌راند. چندان که هم تجارب دو انقلاب مشروطه و ۵۷ و هم وقایع دهه ۸۰ مؤید آن هستند. امروز نیز اگر چه ایرانیان سودای تحقق دموکراسی را در سر می‌پرورانند ولی از روش نیل به آن هنوز هم چندان نمی‌دانند و چندان هم از تاریخ عبرت نمیگیرند؛ و اما؛ می‌رسیم به موسم نابهنگام انتخابات ریاست جمهوری و بازار نه چندان پر رونق آن در این روزهای منتهی به ۸ تیر، روز انتخابات!

نفس برگزاری انتخابات ولو کم/بی‌اثر از منظر برخی ها؛ به زعم نگارنده و پاره‌ای اصحاب نظر در مسیر دموکراسی خواهی واجد ارزش هست و چنین نیست که با گذر از آن بتوان به نحوی کم هزینه به زمین سیاست بازگشت. لذا به عنوان یک جامعه‌شناس نمی‌توان و نباید در باب آن سکوت اتخاذ کرد و مخاطبان را در وادی تذبذب و تردید و حتی یأس و بی کنشی عافیت‌طلبانه رها کرد. از منظر گفتمان وفاق نیز نزدیک کردن لبه‌های شکاف‌های اجتماعی واجد ارزش است حال باید پرسید آیا چگونه می‌شود از فرصت انتخابات جاری برای نیل به پاره‌ای از اهداف گفتمان وفاق و نیز فراهم آوردن بستر گفتگو و تعاملات اجتماعی سود جست؟

جریانات مختلف اگر از بازاندیشی در باب تجارب و شکست‌ها و پیروزی‌های خویش سرباز زنند مثل سابق در به همان پاشنه خواهد چرخید و توفیقی برای ملت حاصل نخواهد شد اما اگر تندروان هر یک از جریان‌ها وظیفه ملی، دینی و اخلاقی خود را در این بازاندیشی قلمداد کنند این بی‌تردید بر آینده‌ی پرمخاطره‌ی ایران راه باریکی خواهد گشود ولو احتیاج به آهستگی و پیوستگی داشته باشد. اساسا برای طی طریق در مسیر تحول‌خواهی ثمربخش در کشورهایی مشابه ایران ما، آهستگی و پیوستگی یکی از شروط اساسی‌ست.

در پایان این جستار کوتاه، پیشنهاد می‌کنم جریانات مختلف درس‌هایی که از اشتباهات خود گرفته‌اند را صادقانه با مردم در میان بگذارند تا خود عامل به فضیلت‌هایی باشند که تحقق آن را در دیگری و جریان رقیب چشم دارند؛ باشد که حقیر به عنوان کوچکترین عضو سپهر فرهنگی کشور عزیزمان ایران بتواند گامی کوچک برای فراخواندن همه‌ی جریانات به خودانتقادی تعامل جو برداشته و در دعوت ایشان به زمین سیاست توفیقاتی ولو اندک حاصل نماید. به امید ایرانی سرافراز و سرشار از حیات و بالندگی برای همه ایرانیان...

دریچه

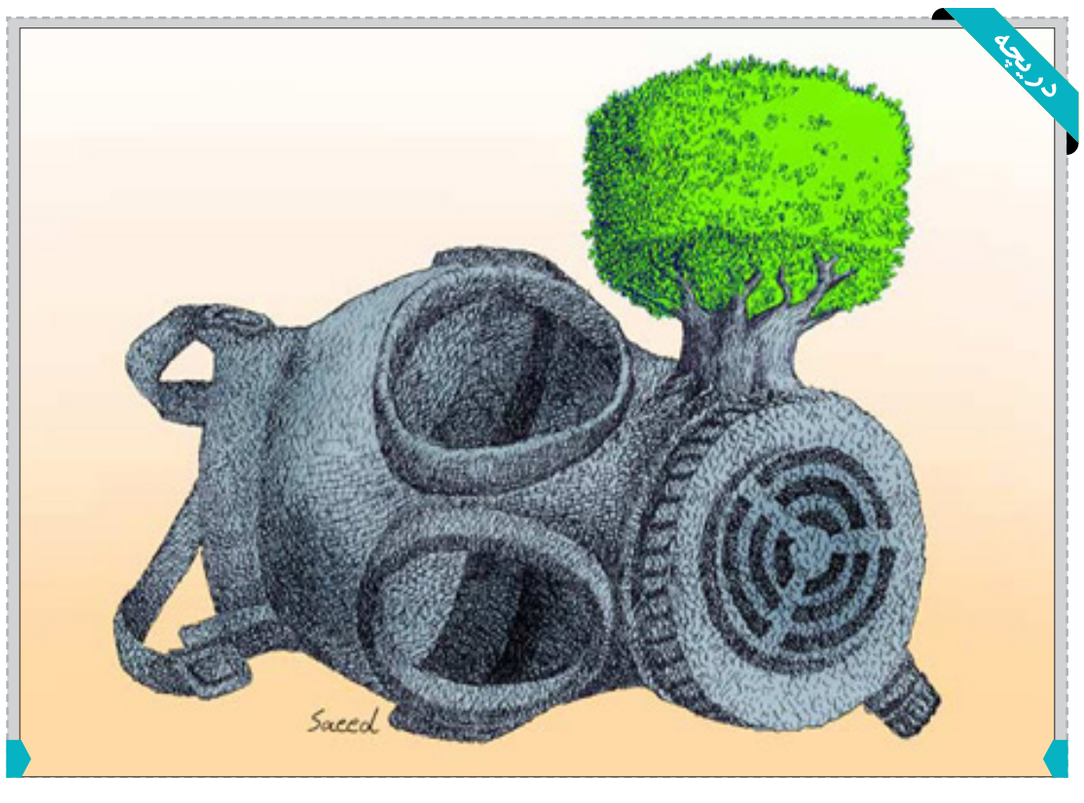

جزئیات سعدی

پیش رویت دگران صورت بر دیوارند
نه چنین صورت و معنی که تو داری دارند
تا گل روی تو دیدم همه گل‌ها خارند
تا تو را یار گرفتم همه خلق اغیارند
آن که گویند به عمری شب قدری باشد
مگر آنست که با دوست به پایان آرند
دامن دولت جاوید و گریبان امید
حیف باشد که بگیرند و دگر بگذارند

مجازستان

- اینایی که ماشین دارن ولی مدام اسنپ میگیرن چون: دوره- گرمه- جا پارک نیست- حوصله نداشتم، تو یک لیگ دیگه‌ای پولدارن.ینی چی که هم پول اسنپ داری هم پول ماشین خریدن؟ بچه‌ها مگه شما هم فقیر نیستین؟(کله‌گنده)
- بغل کردن واقعا زیباست؛ انگار داری میگی ببین قلبم به قلبت نزدیکه، ببین میشه آروم شد، ببین میشه برای چندلحظه‌ی کوتاهم که شده فراموش کرد، ببین که حواسم بهت هست. اصلا من میخوام توی بغل بمیرم.(مه‌گل)
- واقعا بدترین کاری که می‌تونید با من بکنید اینه که ناامیدم کنید؛ عصبانی و ناراحت نه، ناامید. وقتی از کسی ناامید می‌شم یه چراغی که تو دلم واسه‌ش روشن کردم خاموش می‌شه و یه بخشی از قلب منم تاریک می‌شه.(Anderson)
- خواهرم داشت با احساس می‌گفت: تمام زندگیم دخترمه، تمام تلاش‌هام برای اونه، اگه یه روزی بمیرم تمام پول‌هام و هر چیزی که به دست بیارم فقط برای اونه و در وسط همین سخنرانی بچه‌ش با ذوق پرسید: مامان مامان،کی می‌میری؟(استووی)

دنیا علم

هوش مصنوعی یک آهنربای دائمی جدید کشف کرد

هوش مصنوعی آهنربای دائمی جدید فاقد عناصر کمیاب زمینی را ۲۰۰برابر سریع‌تر از انسان کشف کرد. در حالیکه برخی نهادها منابع جدید یا حداقل نادیده گرفته شده را برای پاسخگویی به تقاضای فزاینده برای مواد کمیاب شناسایی می‌کنند، برخی دیگر به دنبال ابزارهای جدید هستند.یک شرکت فناوری در بریتانیا به نام متریالز نکسوس اعلام کرده که با کمک پلتفرم هوش مصنوعی خود یک آهنربای دائمی جدید طراحی کرده که عاری از عناصر کمیاب زمینی است.این شرکت می‌گوید فرآیند کشف و توسعه مبتنی بر هوش مصنوعی ۲۰۰برابر سریع‌تر از فرآیند دستی انسانی بوده و امید جدیدی را به دنیایی پر انرژی با اشتهای فزاینده برای آهنرباهای قدرتمند می‌آورد.با دور شدن جهان از موتورهای احتراق داخلی و استقبال تدریجی از تحرک الکتریکی، تقاضا برای موتورهای فشرده و پرقدرت به سرعت در حال افزایش است.تاکنون محبوب‌ترین گزینه در صنعت خودروسازی موتور آهنربای دائمی است که نیروی بیش از ۸۰درصد خودروهای الکتریکی مدرن را تامین می‌کند.این شرکت تخمین می‌زند که تقاضا برای آهنرباهای دائمی تا سال ۲۰۳۰ تنها در صنعت خودروهای برقی ۱۰برابر خواهد شد و این فقط خودروها و کامیون‌های برقی نیستند.موتورهای آهنربای دائمی برای بسیاری از کاربردها ازجمله رباتیک،هواپیماهای بدون سرنشین و توربین‌های بادی مورد تقاضا هستند. مشکل اینجاست که موادخاکی کمیاب که برای ایجاد قوی‌ترین آهنرباها و کارآمدترین موتورهای پرقدرت استفاده می‌شوند. موادی مانند نئودیمیم و دیسپروزیم نیاز به استخراج مخرب و پردازش پرهزینه و پر انرژی دارند.چین با بزرگ‌ترین بازار خودروهای برقی در جهان به عنوان پیشرو در استخراج و پردازش عناصر خاکی کمیاب شناخته می‌شود و ۷۰درصد از عناصر کمیاب جهان را از زمین استخراج می‌کند، درحالیکه نزدیک به ۹۰درصد آنها را پردازش می‌کند.این امر به این کشور کنترلی انحصاری بر مواد ضروری می‌دهد و سایر بازارها را در معرض اختلالات عرضه و نوسانات قیمت قرار می‌دهد.جستجو برای جایگزین‌ها ادامه دارد و برخی از خودروسازان و تامین‌کنندگان شروع به توسعه و ترکیب موتورهای بدون آهنربا کرده‌اند.دیگران ازجمله شرکت تسلا نیز به دنبال طرح‌های آهنربای دائمی عاری از مواد کمیاب زمینی هستند.آهنرباهای عاری از عناصر خاکی کمیاب مطمئناً راه حل جالبی به نظر می‌رسند،اما فرموله کردن آنها می‌تواند دشوار باشد و نسبت به آهنرباهای خاکی سنتی قدرت کمتری دارند.شرکتی به نام نیرون مگنتیکس با استفاده از ترکیبی از آهن و نیتروژن که به وفور در جهان موجود است،اولین آهنرباهای عاری از عناصر خاکی کمیاب با کارایی بالا را توسعه داده است،اما بیش از یک دهه است که در حال تحقیق و توسعه آن است و هنوز کاملاً برای تولید انبوه آماده نیست.اکنون شرکت متریالز نکسوس به کمک آمده است.این شرکت معتقد است که همان چیزی که استارت‌آپ‌های آهنربایی معاصر و آینده برای شناسایی و توسعه مواد مغناطیسی عاری از عناصر خاکی کمیاب نیاز دارند را دارد و با جایگزینی هوش مصنوعی به جای روش آزمون و خطای قدیمی معتقد است که می‌تواند صدها بار این کار را با سرعت بیشتری انجام دهد.این یعنی سریع‌تر ازآنچه به طور سنتی ممکن بود.این شرکت می‌گوید،پلتفرم هوش مصنوعی آن برخلاف سال‌ها و دهه‌های گذشته می‌تواند مواد مغناطیسی عاری از عناصر کمیاب زمینی را در عرض چند روز یا چند هفته شناسایی کند.این شرکت از پلتفرم هوش مصنوعی خود برای شناسایی آهنربای دائمی عاری از موادخاکی کمیاب به نام ممگنک استفاده کرده است.هوش مصنوعی بیش از ۱۰۰میلیون ترکیب مواد عاری از مواد خاکی کمیاب را قبل از مهیا کردن MagNex تجزیه و تحلیل کرد و متغیرهایی مانند هزینه، امنیت زنجیره تامین،عملکرد و اثرات زیست محیطی را در نظر گرفت.بعد از اینکه این هوش مصنوعی این کار سنگین را انجام داد،این شرکت مگنکس را با کمک دانشگاه شفیلد آزمایش کرد.